

SPIS TREŚCI

Wstęp — Wojciech Wrzesiński	7
Polska myśl zachodnia okresu zaborów — Teresa Kulak	25

DOKUMENTY (1795–1918)

1. 1807, Kraków — „Rozległość ziemi polskiej topograficznie uważana”	41
2. 1808, Lipsk — „Musi więc być podzwigniona na nowo Polska”	41
3. 1817, czerwiec, Warszawa — Z podróży Juliana Ursyna Niemcewicza do Prus Polskich i Książęcych	43
4. 1821, styczeń, Poznań — Stan polskości na Śląsku w ocenie Jerzego Samuela Bandtkie	46
5. 1821, maj, Wrocław–Poznań — Relacja Juliana Ursyna Niemcewicza z podróży na Śląsk i do Wielkopolski	49
6. 1830, grudzień 17, Warszawa — Opinia o Śląsku w dobie powstania listopadowego	51
7. 1834, styczeń 27, Bruksela — Joachim Lelewel o polskości Pomorza	52
8. 1836, Paryż — Z Manifestu Towarzystwa Demokratycznego Polskiego	53
9. 1836, listopad 29, Bruksela — Manifest Polaków znajdujących się w Belgii	54
10. 1837, maj 21, Paryż — „Polska jedna i nie rozdzielona”	55
11. 1844, Paryż — Podróż do Prus Wschodnich i Gdańska	56
12. 1846, Warszawa — Pogląd Dominika Szulca o historycznej łączności Prus Wschodnich z Polską	60
13. 1848, maj 28, Frankfurt nad Menem — Przemówienie Ignacego Łyskowskiego w imieniu ludności Prus Zachodnich	61
14. 1848, czerwiec 8, Praga — Żądania Ślązaków według memoriału Pawła Stalmacha	63
15. 1848, czerwiec 26, Kraków — „Tam jest Polska, gdzie brzmi polska mowa”	64
16. 1848, sierpień 24, Berlin — Wniosek ks. Józefa Szafranka złożony w Sejmie pruskim	65
17. 1848, październik 25, Bytom — „Czym jesteśmy, czyli Niemcami lub Polakami?”	66
18. 1849, sierpień, Warszawa — Z artykułu Józefa Łepkowskiego pt. „Wiadomości o Śląsku”	67
19. 1849, październik 3, Chełmno — „Tam, gdzie język polski, tam jest Polska”	70
20. 1850, maj 7, Poznań — „O braciach naszych na Śląsku”	71
21. 1854, marzec, Warszawa — Zasługi Gizewiusza dla polskości	74
22. 1861, grudzień, Warszawa — Polacy i język polski w szkołach Poznańskiego, Pomorza Gdańskiego, Prus Wschodnich i na Śląsku	76
23. 1867–1869, Drezno — Józefa Ignacego Kraszewskiego konstatacje o ludziach i ziemi polskiej pod panowaniem pruskim	80
24. 1868, październik 14–15, Poznań — Mazury — ziemia przez Polaków zapomniana	87
25. 1869, maj 31, Wrocław — Lucjana Malinowskiego „Listy z podróży etnograficznej po Śląsku”	90
26. 1869, Kraków — Wincenty Pol o dialekcie śląskim	94
27. 1872, sierpień 5, Drezno — W stuletnią rocznicę I rozbioru Polski	96
28. 1875, listopad 25, Gietrzwałd — O germanizacji w szkołach na Warmii	98
29. 1877, luty, Warszawa — Lud śląski i jego kultura w oczach etnografa	99
30. 1877, wrzesień 25, Lwów — Religijność śląskiego ludu	104
31. 1879, wrzesień, Kraków — „Czy Ślązak może być prawdziwym Polakiem?”	105

32. 1882, kwiecień 27, Warszawa — Ślązacy, Niemcy, Polacy w opinii „Wędrowca”	110
33. 1883, marzec 10, Warszawa — Polacy we Wrocławiu	116
34. 1886, maj, Lwów — Polityka Centrum wobec ludności polskiej na Górnym Śląsku	118
35. 1886, czerwiec, Lwów — Bolesława Wysloucha postulat granic etnograficznych	122
36. 1887, październik 3—31, Warszawa — „Środki obrony” czy program narodowej ofensywy w zaborze pruskim?	126
37. 1888, sierpień, Waplewo — Wakacyjne notatki Stanisława Tarnowskiego z Gdańska i Fromborka	132
38. 1890, Warszawa — Wrażenia i spostrzeżenia Stanisława Bełzy z Górnego Śląska	136
39. 1890, listopad, Warszawa — Germanizacja powiatu oławskiego	138
40. 1895, styczeń 1—15, Lwów — Uwagi o kresach zachodnich Stanisława Kłobukowskiego	140
41. 1898, kwiecień, Lwów — Roman Dmowski o kwestii polskiej w Prusach	142
42. 1898, lipiec 17, Petersburg — Odradzanie się polskości w Prusach Wschodnich	144
43. 1899, czerwiec, Warszawa — Fragment artykułu Grzegorza Smólskiego pt. „Z wycieczki na Mazowsze pruskie”	148
44. 1899, lipiec 29, Kraków — Z Olsztyna	149
45. 1900, Poznań — Socjaliści niemieccy w obronie polskiej narodowości	150
46. 1901, kwiecień 7, Warszawa — Atak Adolfa Warskiego na politykę Koła Polskiego w Berlinie	154
47. 1901, listopad 22, Kraków — List otwarty Henryka Sienkiewicza na wieść o wyroku w sprawie wrzesińskiej	156
48. 1902, Warszawa — „My czy oni na Górnym Śląsku?”	157
49. 1903, Poznań — Niemieckie manipulacje wokół danych z powszechnych spisów ludności	160
50. 1903, czerwiec 10—26, Katowice — Wybory 1903 r. na Górnym Śląsku	163
51. 1903, lipiec, Kraków — „Z Niemcami czy z Rosją wiązać polityczne plany?”	168
52. 1903, sierpień—wrzesień, Kraków — Z artykułu Jana Ludwika Popławskiego pt. „Zadania polityki narodowej na kresach”	171
53. 1904, Warszawa — Leon Wasilewski o polityce germanizacyjnej rządu pruskiego	175
54. 1905, Poznań — „Przetrwać” — hasło inteligencji i ludu w Poznańskim	179
55. 1908, kwiecień 19, Lwów — „Utrwała się opinia, że Niemcy są głównym wrogiem Polski”	182
56. 1909, Lwów — „Triumfy krzyżackiej kultury” w prześladowaniu społeczeństwa polskiego w zaborze pruskim	184
57. 1910, Poznań — Polskość Kaszub	186
58. 1910, Warszawa — Narodowość polska na zachodnich i północnych kresach odzyskuje utraconą pozycję	187
59. 1911, czerwiec 3, Warszawa — Z wrażeń kaszubskich Stanisława Thugutta	192
60. 1911, czerwiec 3, Lwów — Artykuł Wojciecha Kętrzyńskiego pt. „Nieco o Kaszubach ze stanowiska historycznego”	197
61. 1911, Warszawa — Bolesław Limanowski: „Dlaczego zniemczenie ludności polskiej na Śląsku stało się trudnym, a nawet rzecz można — niemożliwym?”	198
62. 1912, Warszawa — O polski brzeg Bałtyku	200
63. 1912, Warszawa — Terytorium Polski historycznej w ujęciu Wacława Nałkowskiego	203
64. 1915, Warszawa — Układ sił politycznych na Górnym Śląsku w ocenie polskiego socjalisty	204

65. 1915, Warszawa — Liczba i rozsiadlenie ludności polskiej w zaborze pruskim	207
66. 1917, styczeń, Lwów — Eugeniusza Romera narodowe obrachunki	208
67. 1917, marzec po 25, Londyn — Roman Dmowski przedstawia propozycję powojennej granicy z Niemcami	210
68. 1917, kwiecień, Warszawa — Koncepcje terytorialne powstałe pod okupacją niemiecką	212
69. 1917, kwiecień, Moskwa — Czy polskość zniknie w Wielkopolsce za 30—50 lat? Z przemówienia Władysława Rabskiego	216
70. 1917, maj 16, Kraków — „Proklamowanie niepodległości przez naród”	220
71. 1917, czerwiec, Moskwa — Postulat oparcia granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej	221
72. 1918, październik 8, Waszyngton — Z memoriału o terytorium państwa polskiego złożonego przez R. Dmowskiego prezydentowi Wilsonowi	224
73. 1918, październik 25, Berlin — „Naród żąda zjednoczonej Polski” — głos posła Wojciecha Korfantego w Parlamencie niemieckim	230